

คำพิพากษากฎีกาที่น่าสนใจ

ขัดทรัพย์

ผศ.ดร.สมหมาย จันทร์เรือง

ขัดทรัพย์หรือร้องขัดทรัพย์ เป็นบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ใช้ว่า “ร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึด” เรื่องนี้แต่เดิมบัญญัติไว้ใน ป.วิ.พ. มาตรา ๒๘๘ ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติม ป.วิ.พ. ฉบับที่ ๓๐ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นมาตรา ๓๒๓ โดยมีสาระขั้นตอน และรายละเอียดในการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ของการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินคงเป็นเช่นเดิม กล่าวคือ

๑. มีการบังคับคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน

๒. จำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สิน

๓. ทรัพย์สินนี้ได้ถูกเจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้

๔. ผู้ร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินต้องอยู่ภายใต้บังคับ ป.วิ.พ. มาตรา ๕๕ คือถูกโต้แย้งสิทธิหรือต้องใช้สิทธิทางศาล

การร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน หรือร้องขัดทรัพย์ มีคำพิพากษากฎีกาที่น่าสนใจ ได้แก่ คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๐๒๑/๒๕๖๑ สาระสำคัญมีดังนี้

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาถึงที่สุดให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินจำนวนหนึ่ง พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับถัดจากวันที่ฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ และค่าทนายความ โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างในที่พิพาทเพื่อบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอว่า เมื่อปี ๒๕๔๐ ผู้ร้องซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทจากนาง อ. แต่ผู้ร้องไม่มีคุณสมบัติที่จะกู้ยืมเงินจากธนาคาร จ. ได้ จึงขอให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นพี่ชายและนาง ว. ซึ่งเป็นพี่สาว กู้ยืมเงินจากธนาคาร จ. สาขาสงขลา แล้วให้จำเลยที่ ๒ และ นาง ว. จดทะเบียนรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทและจดทะเบียนจำนองแก่ธนาคาร จ. แทนผู้ร้อง จำเลยที่ ๒ และนาง ว. ไม่เคยเข้าครอบครองและพักอาศัยในที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาท ผู้ร้องเป็นผู้ผ่อนชำระหนี้ให้แก่ธนาคาร จ. ด้วยตนเอง ขอให้มีการปล่อยที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง

โจทก์ให้การว่า จำเลยที่ ๒ และนาง ว. ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทจากนาง อ. ด้วยตนเองไม่ได้ ซื้อแทนผู้ร้องเมื่อจำเลยที่ ๒ และนาง ว. จดทะเบียนรับโอนกรรมสิทธิ์มาแล้วให้ผู้ร้องและบริวารอยู่อาศัยและดูแลรักษาที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทแทนจำเลยที่ ๒ และนาง ว. มีชื่ออยู่ในโฉนดที่ดินที่พิพาท จึงเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๗๓ ผู้ร้องไม่ได้ผ่อนชำระหนี้เนื่องจากเอกสารการชำระเงินเป็นการชำระในนามจำเลยที่ ๒ ทั้งสิ้น และไม่มีการแสดงว่าผู้ร้องเป็นผู้ชำระ ขอให้ยกคำร้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ปล่อยที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างคืนแก่ผู้ร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

* ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัย ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกันในชั้นฎีการับฟังได้ว่า ผู้ร้องซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจากนาง อ. แต่ผู้ร้องให้จำเลยที่ ๒ และนาง ว. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์แทนและให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งนาง ว. กู้ยืมเงินโดยจดทะเบียนจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทแก่ธนาคาร โดยผู้ร้องผ่อนชำระหนี้ให้แก่ธนาคารด้วยตนเอง

คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ผู้ร้องมีสิทธิร้องขอให้ปล่อยที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทหรือไม่ โจทก์ฎีกาว่าการที่ผู้ร้องซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทมาจากนาง อ. แล้ว ใส่ชื่อจำเลยที่ ๒ และนาง ว. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ไว้แทน จากนั้นได้มอบหมายให้จำเลยที่ ๒ และนาง อ. เป็นตัวแทนไปกู้ยืมเงินจากธนาคาร โดยให้จำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทเป็นประกันนั้นถือเป็นกรณีที่ผู้ร้องเป็นตัวการไม่เปิดเผยชื่อยอมให้จำเลยที่ ๒ และนาง ว. ซึ่งเป็นตัวแทนทำการออกหน้าเป็นตัวการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๖ ผู้ร้องในฐานะตัวการ จึงหาอาจจะทำให้เสื่อมเสียถึงสิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่มีต่อจำเลยที่ ๒ และนาง ว. และโจทก์ชวนชวยได้มาแต่ก่อนที่รู้ว่าจำเลยที่ ๒ และนางเป็นตัวแทนนั้นได้ไม่ ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิมาร้องขอให้ปล่อยที่ดินพิพาท เห็นว่าสิทธิของโจทก์ ในการที่จะบังคับเอาจากทรัพย์สินของจำเลยทั้งสองในคดีนี้เป็นผลมาจากคำพิพากษาศาลชั้นต้น ที่พิพากษาถึงที่สุดให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระหนี้แก่โจทก์ ซึ่งในการบังคับเอาจากทรัพย์สินของจำเลยทั้งสองนั้นได้มีบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๘ (เดิม) บัญญัติให้บุคคลภายนอกที่อ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

ที่ถูกเจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้สามารถร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึดได้การที่ผู้ร้องซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทมาร้องขอให้ปล่อยที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทจึงเป็นการใช้สิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โจทก์จึงไม่อาจอ้างได้ว่าการกระทำของผู้ร้องทำให้เสื่อมเสียถึงสิทธิของโจทก์ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๖ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิพากษามาขึ้นต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน คำอุทธรณ์นิยมนั้นฎีกาให้เป็นพับ

ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้

คดีหรือข้อพิพาทเกี่ยวกับการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินด้าเกิดก่อนแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังใช้บทบัญญัติเดิมใน มาตรา ๒๘๘ เช่นในคดีนี้เป็นผลมาจากคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่พิพากษาถึงที่สุดให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระหนี้แก่โจทก์ ซึ่งในการบังคับเอาจากทรัพย์สินของจำเลยทั้งสองนั้นได้มีบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๘ (เดิม) บัญญัติให้บุคคลภายนอกที่อ้างว่าจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่ถูกเจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้สามารถร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึดได้ การที่ผู้ร้องซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทมาร้องขอให้ปล่อยที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทเป็นการใช้สิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ โจทก์ไม่อาจอ้างได้ว่าการกระทำของผู้ร้องทำให้เสื่อมเสียถึงสิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๖